

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
"a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával"

Juhász Valéria

**Mintavételi eljárások
Kutatás-módszertani szeminárium**

2012. 03. 28.

*A tanulók megszólalási esélyei a
tanórán –
A tantermi verbális kommunikáció egy
lehetséges elemzési módja*

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Pedagógia és kommunikáció

„A *kommunikáció* szabályszerűségeinek sajátos megjelenési formája és egyben különleges alkalmazási területe a *pedagógiai* szituáció, azaz a tanár és a diák együttléte.” (Buda 1998:219)

„A *pedagógus* a mindennapi munka során sokat tehet azért, hogy a nyelvi és nem *verbális kommunikáció* a gyermekekben árnyaltabb, fejlettebb legyen.” (Buda 1998:222)

„Az *oktatás, tanítás, készségek és képességek* kimunkálása ... *kommunikációs* folyamatokban megy végbe, és ezek a folyamatok sokféle módon lennének vizsgálhatók.” (Buda 1997:14)

Szóbeli kifejezőkészség fejlesztése

- kritikus és építő jellegű párbeszéd;
- helyes és kreatív nyelvhasználat;
- megszólalási esélyek biztosítása.

Hazai kutatások

Szokolszky István (1972),

V. Raisz Rózsa (1995), H. Varga Gyula (1996), Balatoni Teréz (1999),
Herbszt Mária(2000, 2006), Antalné Szabó Ágnes (2006)

Tanulók megszólalási esélyei

Párbeszéd: akkor kezdődik, amikor a pedagógus beszélgetést **kezdeményez** a tanulókkal egy témához kapcsolódóan, és akkor végződik, amikor erről a témáról a beszélgetést **egy tanulóval lezárta**.

Forduló: akkor kezdődik, amikor a partner már nem beszél, és akkor fejeződik be, amikor újra beszél.

Párbeszéd és forduló egységének aránya:

A párbeszéd felöleli, magába foglalja a fordulókat.

Pedagógus visszakerdez, javít:

GY F7: 7↓

T: *Micsoda*↑

GY F7: 7↓

GY L1: *Alaktomos*↓

T: *Alattomos*↓ *Nem alak (.) alattomos*↓

GY L1: *Alattomos*↓

Tanuló nem érti a feladatot

GY L10: *Mogorva*↓

T: *Abban hány magánhangzó lesz*↓

GY L10: *Három*↓

T: *Melyik az a három*↑

GY L10: *O o a*↓

T: *Itt mennyinek kell lenni*↓

GY L10: *Kettő*↓

T: *Melyik az a kettő*↓

GY L10: *Á o*↓

T: *Akkor jó*↑

GY L10: [*Nem*

T: *Nem*] *figyeltél*↓

A megszólalási esély megszakítása

GY L6: Nógrád megye –

T: *Hopp (.) hopp (.) hopp (.) mit csinált a Petike eddig az órán↓*

GY L9: *Nem figyelt↓*

T: *(aludt) Miért mondjuk ezt Anett ↑*

GY L9: *Azért mert (nem volt) a (.) nem a (.)*

T: *Lakitelek a székhelye hanem↑*

GY L9: *Nem hanem Kecskemét↓*

T: *És a kecskeméti lakosoknak illik tudni (.) Peti ezt még az elején megbeszéltük () jó mehetünk tovább↓*

GY L6: [Nógrád megye

T: *Tessék]*

GY L2: *Alá van húzva Kecskemét szaggatott vonallal (.) onnan lehet tudni↓*

T: *Persze onnan lehet tudni (.) így van↓ Peti most már alátámasztottuk (.) jó mehetünk tovább↓*

GY L6: Nógrád megye megyeszékhelye Salgótarján↓

Forduló és párbeszéd számának összevetése ÁTLAG ÉRTÉKEK

Forduló	Párbeszéd
21,5	16,78

Néhány tanuló egyéni fordulószerelésének és a párbeszédsszerelésének összevetése magyar nyelvtanórán

	Fordulószerelés	Párbeszédsszerelés
1.	30	24
2.	30	24
3.	27	24
4.	27	22
5.	37	21
6.	29	19
7.	17	15
8.	16	10
9.	13	10
10.	11	10

RÖGZÍTÉS + ELEMZÉS = TUDATOS PEDAGÓGUS

HATÉKONY TANTERMI KOMMUNIKÁCIÓ

Irodalom

Buda Béla: Kommunikáció az osztályban. A tanári munka kommunikációs eszközei. In: Mészáros Aranka (szerk.) 1997. *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó 13-22.

Dr. Buda Béla 1998. *A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei*
Budapest: Tömegkommunikációs- és Kutatóközpont

Nemzeti alaptanterv http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/nat_070926.pdf